

Remissvar länstransportplan 2022-2033 Region Dalarna, diarienum RD21/04248

Sammanfattning

Utifrån Regionens förslag till länstransportplan 2022-2033 vill Naturskyddsföreningen i Dalarna trycka på följande åtgärder för att främja ett hållbart och jämlikt transportsystem i länet.

- Slopa driftsbidraget till de regionala flygplatserna. Detta är en subvention av klimatskadlig verksamhet som rimmor illa med klimatkrisens allvar. Bidraget motverkar även målområdet *Ett klimatsmart Dalarna* i Dalastrategin 2030.
- Satsa mer på utbyggnad och underhåll av cykelinfrastruktur. För samma kostnad får man många gånger längre cykelväg jämfört med motorväg.
- Satsa på cykelfrämjande åtgärder som att utarbeta en regional cykelplan/strategi med cykelstråk och underlätta för att ta med cykel på tåg och buss. Om cykelsatsningarna prioriteras bort i länstransportplanen riskerar de nationella extra pengarna till cykling att utebli. Det vore mycket olyckligt.
- Påverka nationellt för att få bygga enklare cykelvägar; på gamla banvallar till exempel, som mellan Bjursås och Rättvik. Det är ett smart och resursbesparande sätt att bygga mer till samma kostnad. Det är även trevligare att slippa cykla precis i anslutning till bilvägar.
- Främja infrastruktur för fossilfria drivmedel såsom el, biogas, HVO100 och vätgas.
- Satsa mer på kollektivtrafiken i form av fler och bättre rustade hållplatser i landsbygd/glesbygd, ökad turtäthet, anropsstyrd trafik och lägre avgifter för resenärer.
- Vi tycker det är väldigt synd att järnvägen inte alls är med i planen. Vi vill se satsningar på Dalabanan, Bergslagsbanan, Inlandsbanan och Västerdalsbanan. Spårbunden trafik är minst 10 gånger effektivare än vägbunden och koldioxidutsläppen är försumbara.
- Främja digital infrastruktur för att möjliggöra ersättning av fysiska möten med digitala, något vi under pandemin har sett är fullt möjligt många gånger.

Satsa på att minska transporterna, mer gång och cykel, kollektivtrafik, nya drivmedel, sänk hastigheterna och satsa inte på flyget. Våra nationella och regionala klimatmål måste vara styrande. Planen borde inte få leda till ökade utsläpp på grund av ökad trafikmängd och ökade hastigheter.

Ökade hastigheter genom exempelvis mötesseparering marknadsförs ofta med att det medger en ökad tillgänglighet. Men samtidigt innebär hastighetsökningar också utsläppsökningar, något vi inte har råd med om vi ska ha en chans att uppnå våra internationella, nationella och regionala klimatmål. Det är bra att bygga om för att få säkrare vägar med minskad olycksrisk och ökad framkomlighet (för framför allt oskyddade trafikanter), men om det görs endast för ökad hastighet och ökade trafikflöden så motverkar det ett klimatsmart transportsystem.

Flygresor är ohållbara. Att regionen ger driftsbidrag till flygplatserna i länet står i direkt motverkan till målet om ett klimatsmart Dalarna och de nationella och internationella åtaganden vi har om att minska våra klimatutsläpp. Även om vi nu har flygplatser i länet borde de åtminstone bära sina egna kostnader istället för att finansieras med skattemedel. Att sätta sitt hopp till att flyget i framtiden ska utvecklas till ett fossilfritt transportslag genom biodrivmedel eller elflyg rättfärdigar inte denna typ av klimatskadliga subventioner idag.

Transporterna, särskilt lastbilstrafiken, ökar hela tiden. Även inköpsvanorna att handla med bil på externa stormarknader, istället för på gång- och cykelavstånd, ger stor miljöpåverkan. Ökad koncentration av produktion och lagerhållning ger starkt ökad transportlängd av oförändrad varumängd. Ofta finns lagren rullande på vägen till och med. Det räcker inte med att byta till förnyelsebara energikällor. Transportmängden måste minska. Ett sätt kan vara att ta de gamla varubussarna till heders igen.

Det finns många bra sätt att underlätta för "källsortering" av resor/transporter. Vi måste se till att det går att ta sig fram på ett mer hållbart sätt, både för gods och människor. En fungerande kollektivtrafik är nyckeln till ett gott Dalarna att bo och verka i. Satsa på gång och cykel, järnväg, busstrafik och bygg system för samåkning, bilpooler m.m. Antalet bilar måste minska och drivas fossilfritt med el, biogas etc. Vid nybyggnation av vägar och järnvägar måste stor hänsyn tas till biologisk mångfald i skog och mark. Särskilt viktigt är det att värna jordbruksmarken.

Bakgrund

Utsläppen av växthusgaser ökar i Sverige och världen. Den senaste klimatforskningen visar att klimatförändringarna är större än det värsta scenariot i tidigare rapporter. Det innebär katastrofala följder. Vi måste agera kraftigt – nu! Våra samhällen kommer med säkerhet att utsättas för större påfrestningar under de kommande åren än någon av oss har upplevt. Ju snabbare vi kan ställa om Dalarna till hållbarhet desto bättre kommer våra medborgare att klara de kommande kriserna. Vi vill ha nettonollutsläpp av växthusgaser år 2030 - om 8 år!

Utgångspunkten i samhället i stort är en fortsatt tro på tillväxtekonomin, att ökad produktion och konsumtion förbättrar våra liv och att teknikutvecklingen kan lösa problemen. Det är dags att ifrågasätta den utgångspunkten. En ekonomisk och ekologisk kris som beror på sinande naturresurser går inte att bygga och konsumera sig ur.

Billig fossil energi kommer inte att finnas framöver. Hur ser vi då till att vi får fungerande samhällen? De måste se annorlunda ut. Det är genomgripande förändringar som krävs för att vi ska få ett fungerande samhälle där invånarna kan få sina basbehov tillgodosedda. Matbehov, energiförsörjning och transporter måste kunna fungera när yttre tillförsel sinar. Om vi inte startar omställningen i tid kommer den att bli smärtsam!

Mattias Ahlstedt
ordförande Naturskyddsföreningen Dalarna